

Inhoud

Voorwoord	9
Preambule	11
1 Veranderende huishoudens en 'functies' van woonmilieus	13
1.1 Opmaat	13
1.2 Probleem en doelen	16
1.3 Relevantie	26
1.4 Huishoudens in hun context	27
1.5 Aanpak	28
2 Upgrading en downgrading	31
2.1 Inleiding	31
2.2 Patronen van upgrading en downgrading	32
2.3 De buurt als roltrap: de rol van verhuismobiliteit in upgrading- en downgrading	44
2.4 Incumbent upgrading in gentrificationbuurten: interne sociale mobiliteit in plaats van verdringing	53
2.5 Opwaardering van buurten door gemeenten en corporaties: dezelfde doelen, dezelfde motieven?	55
2.6 Tot slot	66
3 De functie van de buurt in de stad	69
3.1 Inleiding	69
3.2 De woonmilieu-oriëntatie van immigranten en niet-migranten	71
3.3 De functie van de buurt voor uiteenlopende huishoudens	81
3.4 Woning en woonmilieu-oriëntaties bij demografische en sociaal-economische transitie	92
3.5 De perceptie van de buurt	95
3.6 Conclusies	105
4 Buurteffecten	107
4.1 Inleiding	107
4.2 Buurtcompositie en economische vooruitzichten; een longitudinale studie in Amsterdam, Den Haag en Tilburg	110
4.3 Verhuizers, sociale stijging en woonbuurt	115

5	Visies op stedelijke herstructurering en verschillen naar actoren	129
5.1	Inleiding	129
5.2	Stedelijke herstructurering	131
5.3	Stedelijke herstructurering: een aantal thema's uitgelicht	150
5.4	Conclusies	163
6	Conclusies en implicaties	167
6.1	Veranderende huishoudens, dynamische buurten, en de functie van woonmilieus	167
6.2	De buurt als jas	168
6.3	De buurt als roltrap	170
6.4	Conclusies in het kort	171
6.5	Implicaties	172
	Bijlage: tabellen	177
	Over de auteurs	205
	Geraadpleegde literatuur	207
	Register	219

Lijst met figuren, afbeeldingen en kaders

Figuren

Figuur 2.1	Sociale upgrading en downgrading in Amsterdam, 1999-2006	36
Figuur 2.2	Upgrading en downgrading van de woningwaarde in Amsterdam, 1999-2006	37
Figuur 2.3	Sociale upgrading en downgrading in Den Haag, 1999-2006	37
Figuur 2.4	Upgrading en downgrading van de woningwaarde in Den Haag, 1999-2006	38
Figuur 2.5	Sociale upgrading en downgrading in Tilburg, 1999-2006	38
Figuur 2.6	Upgrading en downgrading van de woningwaarde in Tilburg, 1999-2006	39

Figuur 2.7	Temporele relaties tussen sociale en woningwaardeontwikkeling van buurten, per categorie, 1999-2006	41
Figuur 2.8	De relatie tussen sociale upgrading en downgrading en verhuismobiliteit in Amsterdam, 1999-2008	46
Figuur 2.9	De relatie tussen sociale upgrading en downgrading en verhuismobiliteit in Den Haag, 1999-2008	47
Figuur 2.10	De relatie tussen sociale upgrading en downgrading en verhuismobiliteit in Tilburg, 1999-2008	48
Figuur 2.11	De ligging van de Transvaalbuurt en Oosterparkbuurt in Amsterdam	58
Figuur 2.12	De ligging van Rustenburg in Den Haag	59
Figuur 3.1	Verhuizingen naar huishoudtypen in Amsterdam, 2000-2007 (verhuizingen en transitie of stabiele situaties per jaar, daarna opgeteld over meerdere jaren)	86
Figuur 3.2	Verhuistypen (verhuizingen gekoppeld aan huishoudtypen naar instroom in de gemeente, doorstroom binnen de gemeente en uitstroom naar elders), gemeente Amsterdam 2000-2007	86
Figuur 3.3	Startbuurten	87
Figuur 3.4	Scharrelbuurten	88
Figuur 3.5	Hokbuurten	89
Figuur 3.6	Opvoedbuurten	90
Figuur 3.7	Vluchtbuurten (met kinderen)	91
Figuur 3.8	Overzicht ruimtelijke buurtpercepties Geuzenveld	99
Figuur 3.9a	Overlappende buurtperceptie in hoogbouw, geherstructureerde sub-buurt (A)	100
Figuur 3.9b	Overlappende buurtperceptie in complex, geherstructureerde sub-buurt (B)	102
Figuur 3.9c	Overlappende buurtperceptie in hoogbouw, niet-geherstructureerde sub-buurt (C)	103
Figuur 3.9d	Overlappende buurtperceptie in laagbouw, niet-geherstructureerde sub-buurt (D)	104

Figuur 4.1	Percentage verhuizers, naar hoogte van het inkomen ten opzichte van het buurtgemiddelde (vertrekbuurt); bivariaat	124
Figuur 4.2	Aantal individuen dat verhuist, naar sociaal-economische afstand tot vertrek- en vestigingsbuurt	125
Figuur 5.1	Inkomenssegmenten en woningmarktsegmenten vergeleken	133
Figuur 5.2	Ontwikkeling Amsterdamse voorraad naar eigendom vanaf 1983	135
Figuur 5.3	Prognose van de verdeling van inkomensgroepen en woningmarktsegmenten in 2020	136
Figuur 5.4	Woonambities van de zeven 'steden'	137
Figuur 5.5	Publieke domeinen	160

Afbeeldingen

Afbeelding 2.1	De gemeente Den Haag stimuleerde met subsidies bewoners van Rustenburg om hun woningen uit te breiden, bijvoorbeeld met een dakopbouw	61
Afbeelding 2.2	Renovatie van het Krugerplein in de Transvaalbuurt	61
Afbeelding 3.1	Parkrandgebouw, Geuzenveld, Amsterdam (ontwerp MVRDV 2007)	101

Kaders

Kader 5.1	Amsterdam Nieuw-West	139
Figuur a	Amsterdam Nieuw-West: Leefmilieus, wensbeeld 2015	140
Kader 5.2	Den Haag Zuidwest	143
Figuur b	Ligging en inwoneraantal van de wijken uit Stadsdeel Escamp	144
Kader 5.3	De Tilburgse Impulswijken	148
Figuur c	Wijkindeling op basis van achterstandsindicatoren	149